

Sprawozdanie z posiedzenia plenarnego (w formie zdalnej)

Komitetu Nauk o Kulturze PAN

9 lutego 2022 godz. 11.30.

Porządek obrad:

1. Część naukowa – prowadzi prof. dr hab. Ewa Domańska

Referat: dr Monika Stobiecka (UW) : "Archeologia interwencyjna, czyli o teorii twórczym potencjale sztuki współczesnej w badaniach przeszłości".

2. Komunikaty – nowi członkowie KNoK, konkurs o nagrodę KNoK
3. Wybór nowego członka/członkini Kapituły Nagrody KNoK
4. Prezentacja opinii merytorycznej i dyskusja nad poziomem naukowym „Przeglądu Kulturoznawczego” w latach 2020-2021.
5. Dyskusja dotycząca sytuacji czasopism kulturoznawczych na zaktualizowanej liście punktowanych czasopism naukowych. Propozycje poszerzenia listy czasopism współfinansowanych przez PAN.
6. Prezentacja programu aktywności Komisji ds. współpracy międzynarodowej.
7. Informacje dotyczące organizacji IV Zjazdu PTK.
8. Wolne głosy i wnioski.

Sprawozdanie

1. Część naukowa – prowadziła prof. dr hab. Ewa Domańska

Referat: dr Monika Stobiecka (UW): "Archeologia interwencyjna, czyli o teorii twórczym potencjale sztuki współczesnej w badaniach przeszłości".

Dr Stobiecka, laureatka nagrody KNoK PAN im. Anny Zeidler-Janiszewskiej, została przedstawiona przez prof. Domańską jako odnosząca wiele znaczących sukcesów pracowniczka Artes Liberales UW; absolwentka archeologii i historii sztuki zajmująca się krytycznymi studiami nad dziedzictwem, dziedzictwem cyfrowym, archeologią i sztuką.

W swoim wystąpieniu prelegentka obrała sobie za cel przybliżyć Komitetowi swój zaczynający się „podoktoratowy” projekt skupiony na relacjach archeologii, sztuki (zarówno jako przedmiotu jak i metody badań) i na wypracowaniu możliwych metodologii służących ich łączeniu. Prelegentka, opierając się na obszernej literaturze i różnych nurtach oraz pojęciach (zwrot ku rzeczom, wyobraźnia archeologiczna, wyobraźnia artystyczna) wskazywała, jak relacją sztuki i archeologii zajmują się i otwarci na nią są archeolodzy, podczas gdy sztuka i jej krytyka mniej – a mogłyby antycypować problemy teorii archeologii. Sztuka i jej krytyka mogłyby też dostarczać archeologii zakotwiczenia w rzeczywistości społecznej oraz sprawczości. Prelegentka postawiła też pytanie nie tylko o to, co archeologia może zyskać na współpracy ze sztuką, ale również co sztuka może zyskać w kontakcie z archeologią – co może wnieść archeologia do czytania sztuki z perspektywy (archeologicznego) zwrotu ku rzeczom? Podkreśliła jednocześnie krytyczny wymiar swojej postawy wobec archeologii i jej zaangażowania, jak i praktykowanej w jej ramach i na styku interdyscyplinarności, wskazując na wycinkowość badań, wieloznaczność interpretacyjną,

powtarzalność przedmiotów badań (*land art* i *site specific*) oraz jednostronność komunikacji i zaangażowania (tylko ze strony archeologów).

Stąd przedstawiony postulat, propozycja i projekt by zastosowawszy teorię ugruntowaną utworzyć nową mapę pojęć, a nawet i metod, aby umożliwić transdyscyplinarne badania z zakresu archeologii i historii sztuki. Prelegentka omówiła i przedstawiła to na paru przykładach, zinterpretowanych jako archeologia interwencyjna, m.in.: „ciężka woda” Agnieszki Kalinowskiej i „*Material speculations: ISIS*” Moreshin Allahyari.

W dyskusji prof. Folga-Januszewska poczyniła jedno zastrzeżenie na temat rodowodu pojęcia „archeologia interwencyjna” wskazując na zatrudnianie artystów i ich działalności przy wykopaliskach od XVIII wieku czy współcześnie w projektach odbudowy katedry Notre Dame. Prof. Michałowska chciała podpowiedzieć jeden kierunek z pogranicza badań środowiskowych i naukowych (który, okazało się, prelegentka już eksploruje). Prof. Płuciennik chciał dopytać o archeologię jako performans i jako praktykę kolonialną – o obecność podejścia ogólniejszego, nauki jako performensu. Prelegentka odpowiedziała wyrażając obawę związaną z pojmowaniem nauki jako performensu – obawę o estetyzację nauki i powtórzenia tego problemu z XIX wieku oraz wykluczenia archeologii. Prof. Kluszczyński wyraził radość z powiązania sztuki współczesnej z archeologią i poczynił parę uwag na temat inter- i transdyscyplinarności. Prof. Nacher zadała pytanie czy propozycja archeologii interwencyjnej obejmuje również historię-storytelling i kwestię znikających obiektów. W zakończeniu części naukowej dr Stobiecka odniosła się do wszystkich pytań i komentarzy.

2. Komunikaty – nowi członkowie KNoK, konkurs o nagrodę KNoK

Przewodnicząca Komitetu, prof. dr hab. Ewa Rewers powitała dr Monikę Stobiecką jako nową członkinię Komitetu (uzasadnieniem jest wybór dr Stobieckiej do Akademii Młodych Uczonych PAN). Następnie Przewodnicząca powitała i przedstawiła nowych członków Komisji ds. społecznych niebędących członkami Komitetu, którymi są: prof. dr hab. Marek Krajewski, dr hab. Joanna Wórzeczka, dr Joanna Orlik.

3. Następnie Komitet przystąpił do wyboru nowego członka/członkini Kapituły Nagrody KNoK. Taka konieczność pojawiła się w związku z śmiercią w 2021 r. członkini tej Kapituły, prof. Doroty Wolskiej.

Zgłoszeni zostali prof. Renata Tańczuk i prof. Ryszard Kluszczyński. W głosowaniu, przy zachowanym kworum (głosowało 18 osób), prof. Tańczuk otrzymała 12 głosów na tak, 3 wstrzymujące się, 3 na nie) a prof. Kluszczyński 11 głosów na tak, 5 wstrzymujących się, 2 na nie. Nową członkinią Kapituły wybrana została prof. Tańczuk.

4. Prezentacja opinii merytorycznej i dyskusja nad poziomem naukowym „Przeglądu Kulturoznawczego” w latach 2020-2021.

Prof. Anna Nacher, naczelna redaktorka „Przeglądu Kulturoznawczego” zaprezentowała sytuację i osiągnięcia „Przeglądu Kulturoznawczego” w latach 2020-2021. Następnie prof. Marianna Michałowska w imieniu Komisji ds. wydawniczych przedstawiła pozytywną opinię merytoryczną komisji.

Opinia dotycząca „Przeglądu Kulturoznawczego” za lata 2020–2021

Kwartalnik „Przegląd Kulturoznawczy”, wydawany przez Komitet Nauk o Kulturze Polskiej Akademii Nauk oraz Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, ukazuje się w dwóch wersjach: wersji elektronicznej (która jest jego wersją podstawową) oraz w wersji papierowej, w nakładzie 200 egzemplarzy. Redaktorką naczelną jest od numeru 2/2020 dr hab. Anna Nacher, prof. UJ, która przejęła tę funkcję po prof. dr. hab. Eugeniuszu Wilku.

Komisja ds. Wydawniczych Komitetu Nauk o Kulturze PAN na podstawie dokonanego przeglądu i oceny czasopisma oraz informacji dostarczonych przez Redaktor Naczelną stwierdza, co następuje.

Pismo reprezentuje wysoki poziom merytoryczny nacechowany poznawczą doniosłością oraz różnorodnością podejmowanych tematów, jest cenione przez humanistów i obecne w ich warsztatach badawczych. Zwraca uwagę coraz bogatsza, doniosła i oryginalna oferta tematyczna, z powodzeniem kształtująca wysokie standardy wiedzy o kulturze, dobierana starannie i w sposób atrakcyjny z poznawczego punktu widzenia, realizowana bez zarzutu. Potwierdza to zarówno jakość merytoryczna publikowanych artykułów jak też wysoka punktacja przyznana przez MniE.

Komisja ds. Wydawniczych Komitetu Nauk o Kulturze PAN stwierdza zatem, że zostały spełnione warunki do kontynuowania przez Komitet patronatu nad „Przeglądem Kulturoznawczym”.

Opinia merytoryczna o poziomie naukowym „Przeglądu Kulturoznawczego” wydana przez Komisję ds. wydawniczych KNoK została przyjęta w głosowaniu jednogłośnie (18 głosów, czyli 100% na tak).

5. Dyskusja dotycząca sytuacji czasopism kulturoznawczych na zaktualizowanej liście punktowanych czasopism naukowych. Propozycje poszerzenia listy czasopism współfinansowanych przez PAN.

Prof. Michałowska zaproponowała objęcie patronatem KNoK wrocławskiego czasopisma naukowego „Prace Kulturoznawcze”, z czym zgodziła się prof. Rewers. Prof. Koczanowicz, jako kierowniczka Instytutu przy którym „Prace...” funkcjonują, podziękowała za to wskazanie – podobnie prof. Tańczuk, redaktorka naczelną „Prac...”, przy okazji przybliżając obecną sytuację czasopisma. Prof. Skórzyńska wskazała szereg argumentów za współwydawaniem „Prac Kulturoznawczych”. Sprawa będzie dalej procedowana.

6. Prezentacja programu aktywności Komisji ds. współpracy międzynarodowej.

Prof. Płuciennik zaprezentował prace i pomysły Komisji ds. współpracy międzynarodowej na najbliższe dwa lata. Pierwszy to seminaria (być może kwartalne) dla doktorantów/młodszych pracowników naukowych mające pomóc w pracy nad tekstami kierowanymi do najlepszych, międzynarodowych czasopism. Prof. Brzostek zwrócił uwagę by pamiętać, aby wspierać zamiary publikacyjne nie tylko w języku angielskim. Drugi pomysł to organizacja wykładów z zaproszonymi zagranicznymi gośćmi. Prof. Rewers zasugerowała, że takie wykłady mogą być dobrym wstępem do współpracy z podobnymi do KNoK PAN ciałami, do której to

współpracy należy dążyć. Z kolei prof. Folga-Januszewska jako takie ciało zaproponowała ICOM (<https://icom.museum/en/>).

7. Informacje dotyczące organizacji IV Zjazdu PTK.

Prof. Tańczuk poinformowała o zmianie gościa honorowego Zjazdu. W związku z rezygnacją prof. Krzysztofa Pomiana gościem honorowym zjazdu zgodził się zostać prof. Tim Ingold.

8. Wolne głosy i wnioski.

Następnie Komitet w głosowaniu poparł uchwałę nr 2/2022 Komitetu Nauk Historycznych: 18 głosów (100%) za poparciem uchwały.